

УДК 355.231.4(477):355.002.56 (4-64)(043.3)

Олена Злобіна

Інститут Військово-Морських Сил

Національного університету «Одеська морська академія»

ORCID ID 0000-0003-2296-5148

DOI 10.24139/2312-5993/2023.10/177-189

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДВИЩЕННЯ СУМІСНОСТІ ПРОЦЕСІВ ПІДГОТОВКИ МОРСЬКИХ ОФІЦЕРІВ У ВНЗ УКРАЇНИ ТА КРАЇН НАТО

Метою статті є осмислення проблеми визначення організаційно-педагогічних умов підвищення сумісності процесів підготовки морських офіцерів у ВНЗ України та країн НАТО. Дослідження організаційно-педагогічних умов практичної підготовки морських офіцерів у ВНЗ і ВП ЗВО України, як обставин і чинників, що здатні реально покращити ефективність даної складової освітнього процесу, здійснено в контексті їх відповідності змісту профільних чинних стандартів НАТО Vi-SCD 075-007 «Освіта і підготовка» та «Освіта та індивідуальна підготовка (E&ITD) 075-007». Обґрунтовано, що основоположними системоутворюючими організаційно-педагогічними умовами практичної підготовки морських офіцерів у ВНЗ і ВП ЗВО України повинні стати орієнтація на стандарти військової освіти країн НАТО; підвищення кваліфікації викладачів, які мають отримати належну підготовку для педагогічної діяльності в межах нового педагогічного середовища, що утворюється у військовому ВНЗ завдяки переходу на нові стандарти навчання; створення сприятливих умов формування в курсантів-військових моряків якостей самоактуалізації, самозростання, самооцінки, навчання в умовах суб'єкт-суб'єктної взаємодії; формування атмосфери вільного і продуктивного розвитку особистості та активне й ефективно застосування віртуально-імітаційного освітнього середовища практичної підготовки за зразком центрів навчально-практичного моделювання НАТО. Як доводить педагогічна теорія та передовий досвід Альянсу, саме ці умови уможливають як покращення практичної складової підготовки курсантів-морських офіцерів, так і її наближення до чинних стандартів НАТО.

Ключові слова: сумісність, організаційно-педагогічні умови, стандарти, навчальні програми та плани, професійна підготовка офіцерів, НАТО.

Постановка проблеми. Як зазначено в Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Морської доктрини України на період до 2035 року» (Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Морської доктрини України на період до 2035 року», 2009) необхідність протидії агресії, повернення захоплених територій і акваторій, створення умов для забезпечення оборони держави з моря та ефективного захисту і просування національних інтересів у єдиній системі забезпечення національної безпеки є основою провадження військово-морської діяльності. Для забезпечення можливостей створення та успішної реалізації визначених умов необхідно підняти

рівень військово-морського потенціалу України до рівня, що відповідає стандартам держав Європейського Союзу і НАТО.

Безумовно, що важливою складовою військово-морського потенціалу нашої держави є можливість сучасної системи національної військової освіти здійснювати ефективний процес підготовки майбутніх офіцерів ВМС ЗС України, які здатні вирішувати надскладні завдання в умовах інтенсивного збройного протистояння.

Нині процес підготовки офіцерів Військово-Морських Сил Збройних Сил України на засадах стандартів НАТО спрямований на удосконалення освітнього процесу задля досягнення сумісності із стандартами НАТО.

Аналіз актуальних досліджень. Питання, які стосуються впровадження стандартів НАТО у сфері військової підготовки офіцерів в Україні досліджували такі науковці як Гетьманчук А., Зарембо К., Фахурдінова М. (Гетьманчук, Зарембо, Фахурдінова, 2019), Павлов Я. (Павлов, 2017), Полторак С. (Полторак, 2016; Полторак, 2018), Приходько Ю. (Приходько, 2017), Телелим В. (Телелим, Приходько, 2012) та інші.

Ці вчені створили якісний базис для адаптації вітчизняної військової педагогіки до стандартів НАТО, сформулювали завдання зближення двох педагогічних систем, окресливши їх специфіку, виявивши проблеми, які існують в цьому процесі, намітивши шляхи вирішення цих проблем.

Однак, окремі питання, які є вкрай актуальними для підвищення якості підготовки майбутніх офіцерів ВМС ЗС України залишилися поза межами наукового інтересу. Зокрема майже не дослідженим залишається питання сумісності двох педагогічних систем, які в нинішніх військово-політичних умовах мають стандартизувати процеси підготовки флотських командирів.

Мета статті полягає в осмисленні проблеми визначення організаційно-педагогічних умов підвищення сумісності процесів підготовки морських офіцерів в ВВНЗ України та країн НАТО.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети було застосовано комплекс загальнотеоретичних методів: здійснено огляд та системний аналіз наукових публікацій; їх порівняння та синтез; узагальнення та систематизацію теоретичного матеріалу з проблеми дослідження.

Виклад основного матеріалу. Поняття «сумісність» або «взаємосумісність» має безпосереднє відношення до політики

стандартизації НАТО. В його спеціальному словнику вона тлумачиться як «здатність діяти разом узгоджено, ефективно та результативно для досягнення тактичних, операційних та стратегічних цілей Альянсу» (AAP-03 Directive for the production, maintenance and management of NATO standardization documents). У Директиві з питань розробки, супроводження та управління документами НАТО зі стандартизації (AAP-03) 2018 р. зазначається, що «стандартизація НАТО - це розробка та впровадження концепцій, доктрин та процедур для досягнення і підтримки необхідних рівнів сумісності, взаємозамінності чи уніфікації, необхідних для досягнення здатності взаємодіяти» (Хромченкова, 2018). Отже, сумісність потрібно розглядати в контексті рівнів стандартизації, що виражають різні рівні відносин між Альянсом і країнами-партнерами:

1 рівень – сумісність (англ. - *compatibility*): співробітництво без взаємних зобов'язань (здатність до спільного застосування у визначених умовах з метою задоволення відповідних вимог без спричинення неприйнятних утруднень);

2 рівень – взаємозамінність (англ. - *interchangeability*): партнерство із зобов'язаннями взаємної допомоги;

3 рівень – уніфікація (англ. - *commonality*): інтеграція держави до НАТО (стан, який досягається, коли використовуються однакові доктрини, процедури чи обладнання) (Гетьманчук, Зарембо, Фахурдінова, 2019).

Тож, сумісність в контексті відносин країн-претендентів с Північноатлантичним Альянсом вірно і коректно розглядати як першу мінімальну партнерську планку здатності взаємодіяти в профільній діяльності НАТО та як мінімальний рівень сумісності, необхідний для військової ефективності. До речі, в українському Положенні про військову стандартизацію 2020 р. з цього приводу використаний термін «взаємосумісність» (*interoperability*), який визначений як «спроможність до спільних узгоджених, ефективних та результативних дій з метою досягнення тактичних, оперативних та стратегічних цілей у сфері оборони» (п.4) (Наказ міністерства оборони України «Про питання військової стандартизації», 2020). На нашу думку, таке тлумачення досить точно відбиває зміст даного поняття саме в світлі євроатлантичного курсу України.

Таким чином, детальне звернення і аналіз категорій «стандарти НАТО» і «сумісність» дає аргументовані підстави вважати їх взаємопов'язаними поняттями, причинно-наслідковий зв'язок між

якими такий: запровадження стандартів НАТО необхідно країнам-партнерам Альянсу для досягнення мінімальної сумісності задля спільної безпеки і оборони.

У педагогічному процесі сумісність навчальних програм досягається завдяки послідовній роботі, метою якої є створення передумов для того, щоб навчальні плани і програми сприяли тому, щоб в результаті навчання суспільство отримувало фахівця, який має необхідний набір професійних компетенцій, які є стандартизованими та дозволяють фахівцю із однаковим рівнем успішності реалізовувати свої професійні якості в різних регіонах світу. Фактично дана мета досягається завдяки сумісній роботі педагогічних фахівців із різних країн та різних учбових закладів, які стандартизують навчальні плани та програми, роблячи їх універсальним засобом формування майбутнього фахівця.

В основі цієї діяльності лежать універсальні підходи, які беруться за основу сумісної діяльності педагогічних колективів, які бажають досягти сумісності навчального процесу. Фундаментальними засадами цієї «універсалізації» стають педагогічні умови досягнення сумісності, які вписують педагогічний творчий процес створення сумісних навчальних програм та планів у відносно стандартизовану процедуру.

У сучасній педагогічній теорії поняття «педагогічні умови» є досить поширеним, особливо в останній час, і вживається переважно в контексті педагогічних процесу, систем і моделей. При цьому, аналіз чисельних спеціальних джерел з даної проблеми свідчить, що їх єдиного теоретичного розуміння в науці досі немає, а існуючі позиції й точки зору в більшості зводяться до трьох основних підходів:

1) сукупність заходів педагогічного впливу і можливостей просторово-матеріального середовища (В. І. Андрєєв, А. Я. Найн, Н. М. Яковлева та інші),

2) складова (компонент) структурної конструкції педагогічної системи (Н. В. Іполітова, М. В. Зверєва та інші),

3) цілеспрямована робота з уточнення закономірностей як стійких зв'язків освітнього процесу, що забезпечує можливість перевірки результатів науково-педагогічного дослідження (Б. В. Купріянов, С. А. Диніна та інші)¹.

¹ Див. напр., Ипполитова Н., Стерхова Н. Анализ понятия «педагогические условия»: сущность, классификация. *General and Professional Education*. 2012. № 1. С. 8-14.; Дурманенко О. Теоретичний аналіз поняття «педагогічні умови» в контексті моніторингу виховної роботи у вищому навчальному закладі. *Молодь і ринок*. 2012. № 7(90). С. 135-138.

Н. М. Хромченкова справедливо зауважує з цього приводу, що кожний автор обґрунтовує зміст даного поняття на власний погляд залежно від потреб дослідження (*Типовий базисний навчальний план підготовки командного складу в системі спеціальної військової освіти в країнах НАТО*).

Н. В. Іполітова, на основі аналізу вказаних підходів, розкриває ключові характеристики педагогічних умов:

1) сукупність цілеспрямовано сконструйованих заходів педагогічного впливу (зміст, форми, методи) на педагогічний процес з метою успішної реалізації його цілей і задач;

2) вказана сукупність заходів відображає умови, що вивчаються, і лежить в основі управління педагогічною системою чи педагогічним процесом в конкретній ситуації;

3) вказані заходи педагогічного впливу взаємозв'язані та взаємообумовлені, забезпечуючи в змістовній єдності рішення освітніх задач;

4) ключова функція – забезпечення цілеспрямованого спроектованого управління розвитком цілісного педагогічного процесу або процесуальної складової педагогічних систем;

5) конкретна сукупність педагогічних умов залежить від структури процесу, що реалізується (Іполітова, Стерхова, 2012).

Отже, аналіз та синтез визначень, наведених вище, дає змогу стверджувати, що педагогічні (організаційно-педагогічні) умови орієнтують педагогічну діяльність на реалізацію певної конкретної вузької мети (групи цілей) та/або використання відповідних їй засобів, тобто є по суті практично орієнтованими положеннями, мають локальний характер, а в реалізації бере участь невелика група фахівців. Їх ключовими, на нашу думку, характеристиками є: практична спрямованість на організацію та підвищення ефективності конкретної педагогічної діяльності, а також локальний характер застосування (як правило, для розвитку певного аспекту конкретного педагогічного явища).

Таким чином, відповідні педагогічні умови мають забезпечити процеси зближення навчальних програм підготовки майбутніх офіцерів ВМС ЗС України, із навчальними стандартами та програмами, які застосовуються в країнах НАТО.

Виходячи з вище означеного, ми вважаємо основоположними (поряд із традиційними і обов'язковими змістом, формами і методами), системоутворюючими організаційно-педагогічними

умовами підготовки морських офіцерів (у контексті підвищення сумісності навчальних програм із навчальними програмами підготовки офіцерів у країнах НАТО), наступні :

Професіоналізація:

1. Орієнтація в процесі опрацювання нових навчальних програм підготовки майбутніх офіцерів на Типовий базисний навчальний план підготовки командного складу в системі спеціальної військової освіти в країнах НАТО (*Типовий базисний навчальний план підготовки командного складу в системі спеціальної військової освіти в країнах НАТО*). Цей документ є результатом цілеспрямованої роботи групи педагогів з 11 країн і покликаний служити базисом, відправною точкою для тих осіб та організацій у країнах-партнерах, які хочуть удосконалити підготовку командного складу своїх ЗС або наблизити її зміст до програми спеціальної військової освіти у військових училищах країн НАТО. Даний документ має стати початком діалогу в країнах партнерах, з одного боку, і між цими країнами та НАТО – з другого, діалогу про те, яку освіту кожна країна вважає за необхідне і достатнє для своїх командних кадрів. В якості опорного документа цей навчальний план може служити покращенню не тільки підвищення рівня взаємодії між державами-членами НАТО та країнами-партнерами, але й сприятиме підвищенню рівня професіоналізму у збройних силах країн-партнерів.

2. Комплексний підхід до проблеми адаптації національних навчальних програм до навчальних програм підготовки офіцерів ВМС в країнах НАТО разом із відповідним підвищенням кваліфікації викладачів, які мають отримати належну підготовку для педагогічної діяльності в межах нового педагогічного середовища, що утворюється у військовому ВНЗ завдяки переходу на нові стандарти навчання. Говорячи про комплексний підхід Ю. Приходько звертає увагу на вирішення низки навчально-виховних завдань у підготовці викладачів (Приходько, 2017): засвоєння сутності, значення, видів та шляхів здійснення навчального процесу в умовах нових вимог, що витікають із зміни раніше існуючої системи навчання; вивчення вимог навчальних програм (учбових закладів) країн НАТО до процесу та результатам професійної підготовки майбутніх офіцерів ВМС ЗС України; ознайомлення з основними напрямками професійної підготовки майбутніх офіцерів в плані засвоєння методики викладацької діяльності; вдосконалення власної спроможності

реалізувати вимоги до педагогічного процесу у військовому ВНЗ із урахуванням принципово нових засобів навчання, серед яких можна виділити широке застосування в навчальному процесі тренажерів, цифрових імітацій, віртуальних технологій; розвиток мовної компетентності педагогів в плані їх можливості самостійно вивчати навчальні плани та керівні документи, розуміти іноземну термінологію та, в разі необхідності, спілкуватися іноземною мовою із педагогічними працівниками, із представниками ВМС країн НАТО

3. Важливою педагогічною умовою яка стосується сумісності вітчизняних навчальних програм та планів із стандартами підготовки офіцерів в країнах НАТО є включення в навчальний процес методичних підходів, які є провідними для формування особистості майбутнього офіцера. Серед цих методичних підходів виділимо орієнтацію на практичну діяльність військового фахівця з управління особовим складом та військовою технікою, що має реалізовуватися у тісному взаємозв'язку з військовими дисциплінами, спрямованими на формування системи теоретичних знань, які необхідні офіцеру ВМС ЗС України: активне застосування особистого прикладу з боку тих, хто навчає, та засобів наочності, що імітує реальну бойову обстановку; актуальними методичними підходами до навчання в системі підготовки майбутніх офіцерів в країнах НАТО є створення ситуацій, які сприяють колективній діяльності курсантів, формування в них лідерських якостей; орієнтація на принципах змагальності, що стимулює навчальну, фізичну, комунікативну активність курсантів; значну роль в навчальному процесі, спрямованому на підготовку офіцерів в країнах НАТО, відіграють самостійна робота курсантів та формування в них здатності до самовиховання (Snider, Lloyd, 2005). Орієнтація на ці методичні підходи є важливою передумовою сумісності навчання майбутніх офіцерів ВМС ЗС України із стандартами, що використовуються в Україні та країнах НАТО.

Мотиваційний блок:

1. У роботах іноземних фахівців, присвячених підготовці командного складу Збройних Сил, вказується, що «професійна військова освіта повинна бути спланована таким чином, щоб забезпечити готовність кадрових військових до дій в умовах зростаючої невизначеності та сучасного багаторівневого забезпечення безпеки та аналогічного театру військових дій. Програма Сумісності військової освіти повинна охоплювати досить велике коло питань, щоб відкрити

перед слухачами нові навчальні горизонти, а також вона має бути достатньо глибокою, щоб розвивати допитливість всього командного складу. Це теоретичне положення дає підстави для того, щоб виділити наступну педагогічну умову: урахування під час розробки сумісних навчальних планів та програм необхідності формування сприятливих умов формування в курсантів-військових моряків якостей, які входять до переліку професійних компетенції офіцерів із країн НАТО: самоактуалізації, самозростання, самооцінки, навчання в умовах суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Засобами реалізації даної умови виступають: на освітньо-теоретичному рівні – широке запровадження особистісно-орієнтованого та компетентнісного підходів в навчальний процес, на інструментально-технологічному рівні – заохочення пізнавальної ініціативності курсантів шляхом збільшення питомої ваги діалогічних та інтерактивних форм і прийомів проведення аудиторних занять, на рефлексивному рівні – створення у ВНЗ і ВП ЗВО власної психологічної служби, фахівці якої повинні проводити моніторинг динаміки психологічного стану курсантів впродовж усього часу навчання та надавати практичні пропозиції щодо корегування перебігу освітнього процесу в ненормативних рамках. Цей аспект підготовки є вкрай важливим, оскільки, фахова діяльність офіцера-військового моряка потребує постійного напруження інтелектуальних, психологічних, фізичних, психофізичних ресурсів. Підтримка стабільно високого професійного тону і професійного довголіття можлива, як доводять чисельні багаторічні дослідження та досвід експертів, за умови постійного фахового розвитку особистості, уособленого у формах самоактуалізації, самозростання та позитивної самооцінки. Вказані якості можливо і потрібно розвивати ще на етапі навчання в військовому ВНЗ. Наявність цих якостей має бути закладена в структуру навчальних планів та в перелік професійних компетенцій, які є визначальними для майбутнього офіцера ВМС ЗС України.

2. Відповідно до Типового базисного навчального плану підготовки командного складу у системі спеціальної військової освіти навчання здійснюється у належній обстановці, особлива увага приділяється якостям, які необхідні, щоб стати справжнім командиром. Такий підхід передбачає формулювання, викладання, дотримання та засвоєння норм, які є визначальними для формування військової культури майбутнього офіцера, наявність якої в структурі особистості є обов'язковою умовою дисципліни та боєздатності. Ознайомлення

курсантів із важливістю цих норм готує їх до ефективного функціонування як військових керівників. Слухачі повинні вивчити та засвоїти чіткі норми поведінки в інтелектуальній, військовій, фізичній, етичній та соціальній галузях діяльності та розвитку. Звідси впливає педагогічна умова, яка вимагає під час розробки сумісних навчальних планів та програм враховувати необхідність формування атмосфери вільного і продуктивного розвитку особистості. Дана педагогічна умова в вузькому предметному сенсі якраз і покликана сприяти розвитку вище обґрунтованих якостей. Як свідчить практика, формування особистості майбутнього військового моряка в умовах режимного навчального закладу відбувається під впливом двох різновекторних чинників: з одного боку його визначає складний характер обраного фаху, здобуття якого об'єктивно пов'язане з високою інтенсивністю навчання, великими розумовими і фізичними навантаженнями, чисельними стрес-факторами, з другого – загальною специфікою вищої військової освіти (режимний характер освітньої діяльності, домінуюча статутно-наказова особливість міжособистісних відносин курсанта і викладача, певний дефіцит особистої свободи і свободи особистого простору, значним регламентаційним духом, суворою дисципліною тощо). Все це часто негативно впливає на пізнавальну ініціативність курсантів. Зважаючи на специфічний характер військово-морського навчання, пропонується частково відійти від традицій і норм армійської моделі відносин в частині особистої свободи курсантів та стилю аудиторного спілкування під час занять. Молода особистість курсанта впродовж навчання відчуває тиск обох вказаних чинників, між якими не завжди вдається знайти оптимальний баланс. Урівноважити їх з метою вільного продуктивного розвитку майбутнього військового фахівця якраз і покликані вказані педагогічні умови.

Цифровізація:

Важливою педагогічною умовою, яка дозволяє наблизити вітчизняні навчальні програми та методику підготовки офіцерів ВМС ЗС України у відповідності до стандартів НАТО є активне й ефективне застосування віртуально-імітаційного освітнього середовища практичної підготовки за зразком центрів навчально-практичного моделювання НАТО. Використання сучасних інформаційних освітніх технологій в практичній підготовці морських офіцерів переслідує декілька важливих цілей:

1) за умов гострого дефіциту кораблів ВМС ЗС України перенесення практичної підготовки у віртуально-імітаційне освітнє середовище є, по суті, єдиною реальною можливістю закріплення теоретичних знань курсантів на практиці та формування у них фахово-значимих умінь і навичок;

2) як свідчить досвід провідних морських держав Північноатлантичного Альянсу (в першу чергу, США і Великої Британії), використання освітньо-технологічних комплексів віртуальної імітації і симуляції (ОТКВІС) професійної діяльності морських офіцерів є оптимальним варіантом здешевлення професійної підготовки при збереженні її якості;

3) ефективно завантаження існуючих в Україні ОТКВІС (передусім, в Міжнародному центрі миротворчості і безпеки на основі системи MILES (Multiple Integrated Laser Engagement System), призначеної для імітації умов реального бою в тактичній підготовці) та передового програмного забезпечення імітаційного моделювання тактичних дій «Follow Me» та VBS-3 для моделювання бойових дій взводу в наступі та в обороні з використанням сумісних з НАТО тематично-практичних блоків «Фундаментальні основи євроатлантичних процедур управління», «Євроатлантичні процедури організації бойових дій командиром підрозділу» (англ. Troops Leading Procedures або скорочено TLP), «Євроатлантичні процедури управління та прийняття рішень на рівні роти», «Процес прийняття рішення та військового планування на рівні батальйону (англ. Military Decision-Making Process або скорочено MDMP), «Євроатлантичні процедури в процесах військового планування та розвідувального забезпечення міжнародних військових (миротворчих) операцій» (Полторак, 2018).

Безумовно, що перелік педагогічних умов, додержання яких сприяє зближенню систем підготовки офіцерів ВМС в Україні та країнах НАТО, може бути уточнений та розширений по мірі подальшого вивчення цієї проблеми, а також у зв'язку із практичним досвідом орієнтації військових ВНЗ на ці умови. Отже метою подальшого дослідження цієї проблеми має стати практичне використання наведених педагогічних умов в процесі професійної підготовки майбутніх офіцерів ВМС ЗС України в контексті їх здатності зближувати українську систему військової освіти із системою підготовки флотських командирів у країнах НАТО.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. У сучасних військово-політичних умовах, що характеризуються прямим військовим протистоянням Україні і російського імперіалізму, із перспективною переростання війни, що нині зосереджена в межах геополітичного простору нашої держави та її східного агресивного сусіда, в глобальний конфлікт за участю збройних сил НАТО, зближення систем підготовки військових фахівців є питанням національної безпеки не тільки України, але напряду впливає на військовий потенціал європейських країн, маючи на увазі історичні військові досягнення України та її практичний досвід у боротьбі з агресором.

У цьому контексті не визиває сумніву і те, що система військової підготовки офіцерів, зокрема офіцерів ВМС ЗС України, довела свою високу ефективність, враховуючи, що сьогодні українські Збройні Сили є найсильнішою європейською армією, яка отримала та продовжує отримувати професійних командирів, здатних вирішувати найскладніші завдання на сучасному театрі військових дій.

Відповідно питання сумісності військових програм є питанням, яке мають вирішувати союзники, орієнтуючись на кращий досвід освітньо-виховної роботи, накопичений як в Україні, так і в країнах НАТО. Саме цей підхід, який передбачає зближення на основі інтеграції навчальних планів та програм, є на сьогодні провідним шляхом підвищення якості підготовки офіцерів ВМС ЗС України.

ЛІТЕРАТУРА

- Гетьманчук, А., Зарембо, К., Фахурдінова, М. (2019). Україна і стандарти НАТО: як влучити у «рухому ціль»? *Київ: Центр «Нова Європа».* (Hetmanchuk, A., Zarembo, K., Fakhurdinova, M. (2019). Ukraine and NATO standards: how to hit the "moving target"?. *Kyiv: Center "New Europe"*).
- Іпполітова, Н., Стерхова, Н. (2012). Аналіз поняття «педагогічні умови»: сутність, класифікація. *Загальна та професійна освіта, 1, 8-14.* (Ippolitova, N., Sterkhova, N. (2012). Analysis of the concept of "pedagogical conditions": essence, classification. *General and Professional Education, 1, 8-14.*
- Павлов, Я. В. (2017). Професійна підготовка майбутніх офіцерів військових формувань в Україні за міжнародними стандартами: погляд на проблему. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки, 2, 48-56.* (Pavlov, Y. (2017). The grounding of the need for conducting the research of theoretical and methodical bases professional training of future officers of the military formation under the international standards. *Bulletin of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National pedagogical university. Pedagogical Sciences, 2, 48-56.*
- Полторак, С. Т. (2016). Розвиток системи вищої військової освіти України та за кордоном: державноуправлінські аспекти. *Інвестиції: практика та досвід, 3, 70-73.* (Poltorak, S. (2016). Higher military education system development in

- Ukraine and abroad: state administration aspects. *Investments: practice and experience*, 3, 70–73).
- Полторак, С. Т. (2018). Трансформація системи військової освіти України на шляху до досягнення стандартів НАТО. *Наука і оборона*, 2, 3-10. (Poltorak, S. (2018). Transformation of the military education system of Ukraine on the way to achieving NATO standards. *Science and defense*, 2, 3–10).
- Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Морської доктрини України на період до 2035 року”(2009). № 1307. Редакція від 07.10.2009. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1307-2009-%D0%BF#Text> (Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of the Maritime Doctrine of Ukraine for the period until 2035"(2009). № 1307. Edition of 07.10.2009. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1307-2009-%D0%BF#Text>)
- Приходько, Ю. (2017). Підготовка військових фахівців у провідних країнах світу: основоположні засади та тенденції. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 3, 285-299. (Prykhodko, Y. (2017). Training of military specialists in the leading countries of the world: basic principles and trends. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 3, 285-299).
- Наказ міністерства оборони України “Про питання військової стандартизації”(2020). № 56. Редакція від 24.02.2020. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0240-20#Text> (Order of the Ministry of Defense of Ukraine “On the issue of military standardization”(2020). № 56. Edition of 24.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0240-20#Text>)
- Телелим, В. М., Приходько, Ю. І. (2012). Проблемні питання подальшого розвитку системи військової освіти. *Вісник Національного університету оборони України*, 5, 134-140. (Telelym, V. M., Prykhodko, Y. I. (2012). Problematic issues of further development of the military education system. *Bulletin of the National Defense University of Ukraine*, 5, 134–140).
- Типовий базисний навчальний план підготовки командного складу в системі спеціальної військової освіти в країнах НАТО. Режим доступу: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_topics/20111202_Generic-Officer-PME-RC (A typical basic curriculum for the training of command staff in the system of special military education in NATO countries. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_topics/20111202_Generic-Officer-PME-RC)
- Хромченкова, Н. М. (2018). Педагогічні умови формування професійної відповідальності майбутніх журналістів. *Молодий вчений*, 12 (64), 119-123. (Hromchenkova, N. M. (2018). Pedagogical conditions of formation of professional responsibility of future journalists. *Young Scientist*, 12 (64), 119-123).
- AAP-03 Directive for the production, maintenance and management of NATO standardization documents. Edition K Version 1. Feb. 2018.
- NATO: official website <https://www.nato.int/>
- Snider, Don M. and Lloyd J. Matthews, eds.(2005). *The Future of the Army Profession*. Second Edition. New York, NY: McGraw Hill Custom Publishing.

SUMMARY

Zlobina Olena. Organizational and pedagogical conditions for increasing the compatibility of naval officer training processes in universities of Ukraine and NATO countries.

The purpose of the article is to understand the problem of determining the organizational and pedagogical conditions for increasing the compatibility of the processes

of training naval officers in universities of Ukraine and NATO countries. The study of the organizational and pedagogical conditions of the practical training of naval officers in VVZ and VP of Higher Education of Ukraine, as circumstances and factors that can really improve the effectiveness of this component of the educational process, was carried out in the context of their compliance with the content of the relevant current NATO standards Bi-SCD 075-007 "Education and training" and "Education and individual training (E&ITD) 075-007". It is substantiated that the fundamental system-forming organizational and pedagogical conditions of the practical training of naval officers in the VVZN and VP ZVO of Ukraine should become orientation to the standards of military education of NATO countries; professional development of teachers, who must receive proper training for pedagogical activity within the new pedagogical environment, which is formed in the military higher education institution due to the transition to new standards of education; creation of favorable conditions for the formation of self-actualization, self-growth, self-evaluation, training in subject-subject interaction conditions in cadets-military sailors; the formation of an atmosphere of free and productive personality development and the active and effective use of a virtual simulation educational environment for practical training based on the example of NATO educational and practical modeling centers.

As the pedagogical theory and best practice of the Alliance prove, it is these conditions that make it possible to improve the practical component of naval officer cadets, as well as to bring it closer to current NATO standards.

Key words: *compatibility, organizational and pedagogical conditions, standards, educational programs and plans, professional training of officers, NATO.*

УДК 378.091.013 (73)

Іван Котелевський

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0009-0003-3580-5183

DOI 10.24139/2312-5993/2023.10/189-201

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МУЗИЧНИХ ОСВІТНІХ ВЕБ-РЕСУРСІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У США

У статті розглядається проблема використання музичних освітніх веб-ресурсів у професійній підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в США. Мета дослідження полягала у визначенні особливостей використання музичних освітніх веб-ресурсів у професійній підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в США. Для розв'язання поставленої мети було використано методи системно-логічного, структурно-функціонального та порівняльного аналізу, методи систематизації й узагальнення. Результатами проведеного дослідження стало виявлення сутнісних характеристик музичних освітніх веб-платформ, веб-сайтів у США; визначення особливостей їх використання у професійній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва у США.

Ключові слова: *професійна підготовка вчителя музичного мистецтва, цифровізація освіти, освітні цифрові технології, освітні музичні веб-ресурси, веб-сайти, освітні платформи, США.*

Постановка проблеми. Процеси глобалізації та інтеграції, перехід до цифрового суспільства зумовлюють необхідність